

БЮЛЕТИН

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА
ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

III
БРОЙ 3
2022

БЮЛЕТИН

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА
РИСКА
ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

Издава:

Център за оценка на риска
по хранителната верига

Адрес:

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>,
corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Дизайн и предпечат:

В.Евтимова
vevtimova@mzh.government.bg

СЪДЪРЖАНИЕ:

- Разпространение на заболяването ехинококоза, причинено от *Echinococcus species* (*E. multilocularis* и *E. granulosus*) в Р. България и мерки за профилактика и контрол
- Съвместно изявление на СЗО, ФАО и ОИЕ потвърди рисковете от норките като животински резервоари на SARS-CoV-2
- Зачението на молекулярната диагностика за инфекциозните заболявания. Нови разработки в диагностиката на антимикробната резистентност
- Взрив от хранително заболяване причинен от *Salmonella Enteritidis* ST11, свързан с консумация на яйца/яйчни продукти
- Как да се намали отравянето на пчелите от пестициди
- Пестициди в питейната вода – Как ANSES допринася за опазване здравето на консуматора
- Витамините като хранителна добавка. Проучване на Германския федерален институт за оценка на риска
- Обобщен доклад за ЕС относно антимикробната резистентност
- Стипендиантската програма на ЕОБХ – EU-FORA 2.0
- ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА: „Идентифициране на подходи за *in vitro* тестване на токсичност на нови протеини в контекста на оценката на риска по отношение на храните и фуражите“.

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ЗАБОЛЯВАНЕТО ЕХИНОКОКОЗА, ПРИЧИНЕНО ОТ ECHINOCOCCUS SPECIES (E. MULTILOCULARIS И E. GRANULOSUS) В Р. БЪЛГАРИЯ И МЕРКИ ЗА ПРОФИЛАКТИКА И КОНТРОЛ НАУЧНО СТАНОВИЩЕ

д-р Мадлен Василева
доц. д-р Илиян Костов
проф. д-р Георги Георгиев
Зооинж. д-р Надежда Луканова, онс
Център за оценка на риска по хранителната верига

DOI 10.5281/zenodo.6367770

Въведение

Ехинококоза е общият термин за описание на четири болестни форми, причинени от инфекция с метацестодни ларви на тения от род *Echinococcus* (Cestoda: Taeniidae), най-малките тении от семейство Taeniidae. Човешката ехинококоза е зоонозна болест, което се среща в четирите клинично добре описани форми:

- Кистозна/кистна (КЕ) ехинококоза, наричана още хидатидна болест или хидатидоза, причинява се от инфекция с *Echinococcus unilocularis* – ларвната форма на тенията *Echinococcus granulosus* (*E. granulosus*);
- Алвеоларна ехинококоза, наричана още алвеококоза, причинява се от инфекция с *Echinococcus multilocularis* (*E. multilocularis*);
- Поликистозната ехинококоза се

причинява от инфекция с *E. vogeli*, разпространен в Южна и Централна Америка;

- Монокистична ехинококоза се причинява от инфекция с *E. oligarthrus*, разпространен в Южна Америка.

От медицинска и ветеринарна гледна точка двата най-важни вида от този род са *Echinococcus granulosus* („кучешката тения“) и *Echinococcus multilocularis* („лисица тения“), причинителите на кистозна ехинококоза (КЕ) и алвеоларна ехинококоза (АЕ).

Ехинококозата е космополитно разпространена по домашните и дивите животни и човека, като възрастната тения паразитира в тънките черва на кучето, лисицата, вълка, чакала, койота и др. месоядни бозайници, а междинни гостоприемници се явяват също широк кръг животни – гризачи, копитни – домашни и диви животни и човека. Хората се заразяват чрез поглъщане на яйца на паразити в замърсена

храна, вода или почва или след директен контакт с крайни гостоприемници.

Повече от 1 милион души в света са засегнати от ехинококоза, като честотата на заразяване с кистозна ехинококоза при хора варира от по-малко от 1 на 100 000 до повече от 200 на 100 000 в някои селски популации, където има близък контакт с домашни кучета и продуктивни копитни животни (най-често овце). Честотата на човешката алвеоларна ехинококоза обикновено е по-малка – от 0,5 на 100 000, но може да бъде по-голяма от 100 на 100 000 в определени общности (например тибетски пастири) [3].

България продължава да заема водещо място по заболяемост от ехинококоза сред европейските страни.

Като най-тежката хелминтозооза при човека ехинококозата продължава да бъде значителен проблем за общественото здраве в много части на света, като Западен Китай е зоната с най-висока ендемичност както за кистозната (СЕ), така и за алвеоларната (АЕ) форма на ехинококоза. Изисква скъпо и сложно лечение, вкл. и обширни, повтарящи се оперативни интервенции и/или продължителна лекарствена терапия. В сравнение с останалите зоозози, тази води най-често до продължителна нетрудоспособност, чести рецидиви, нерядко до трайна инвалидизация и висок леталитет и продължава да има важно медико-социално и стопанско значение у нас и в света.

Значителни са и икономическите загуби от ехинококоза, като към тези за диагностика, лечение и профилактика на заболелите от ехинококоза се добавят и загубите в животновъдството от кланични конфискации на опаразитени с ехинококови кисти животински органи и непреки загуби от намалена

продуктивност на опаразитените животни.

Ехинокозата продължава да е сериозен проблем за обществото с многостранни измерения: хуманно-медицински, ветеринарно-медицински, социално-битови, икономически и екологични и изисква активизиране на дейността на съществуващите компетентни структури на международно, национално и регионално ниво.

Поради всички тези причини ехинококозата е посочена в Кодекса за здравето на сухоземните животни на Световната организация за здраве на животните (СОЗЖ), като заболяване, което трябва да бъде докладвано от държавите членки, Европейският съюз въведе законодателство за контрол на разпространението на заболяването и много държави прилагат програми за профилактика, контрол и ликвидиране.

През 21-ви век е постигнат значителен напредък по отношение на генетиката, геномиката и молекулярната епидемиология на причинителите на паразити, на инструментите за диагностика и на техниките за лечение и стратегиите за контрол, включително разработването и внедряването на ваксини.

Материалът може да прочетете на следния линк :

<https://bit.ly/3JPpc6U>

или като сканирате

QR кода:

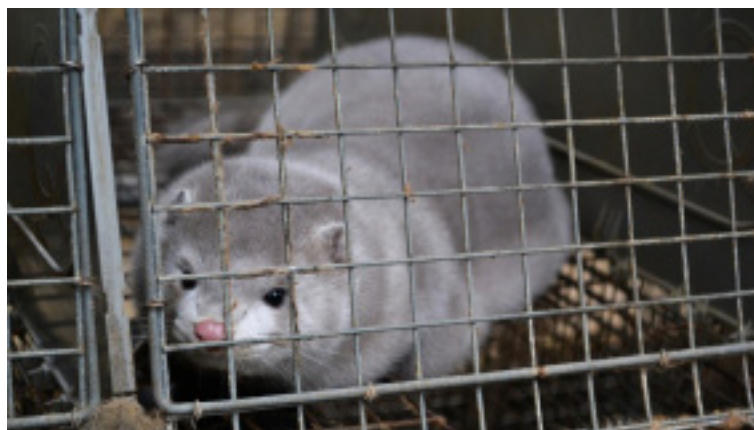

СЪВМЕСТНО ИЗЯВЛЕНИЕ НА СЗО, ФАО И ОИЕ ПОТВЪРДИ РИСКОВЕТЕ ОТ НОРКИТЕ КАТО ЖИВОТИНСКИ РЕЗЕРВОАРИ НА SARS-COV-2 НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

д-р Мадлен Василева

Център за оценка на риска по хранителната верига

Съвместното изявление, публикувано на 7 март от Организацията по храните и земеделието (ФАО), Световната организация за здравеопазване на животните (ОИЕ) и Световната

здравна организация (СЗО) потвърждава доказателствата, че отглежданите норки за кожи са способни да заразят хората с вируса SARS-CoV-2. В изявлението се препоръчва приоритизиране на надзора на инфекцията със SARS-CoV-2 в дивата природа и предотвратяване на образуването на животински резервоари.

В новото изявление на основните глобални здравни организации СЗО, ФАО и ОИЕ са изложени рисковете, свързани с потенциалните животински резервоари, включително рисковете както от домашни, така и от диви животни. Инфекцията и разпространението на вируса в животинските популации може да доведе до появата на нови варианти на SARS-CoV-2, които след това се предават обратно на хората.

В допълнение към домашните животни, досега са наблюдавани заразени със SARS-CoV-2 свободно отглеждани, в плен или отглеждани във ферми диви животни като големи котки, норки, порове, северноамерикански белоопашат елен и маймуни. Към днешна дата е доказано, че отглежданите норки за кожи и хамстери за домашни любимци са способни да заразят хората с вируса SARS-CoV-2 и в момента се преразглежда потенциален случай на предаване между белоопашат елен и човек.

Фермите за норки, където хиляди норки са настанени заедно с висока плътност, представляват потенциални резервоари с висок риск за SARS-CoV-2, както и за свързаните мутации.

При навлизане в

третата година от пандемията, SARS-CoV-2, вирусът, който причинява COVID-19, се разпространява между хората на интензивно ниво в световен мащаб. Има много фактори, които движат трансмисията. Един от тях е появата на силно предаваеми варианти на вируса, който продължава да се развива и рискът от бъдеща поява на варианти е висок.

Въпреки че пандемията COVID-19 се задвижва от предаване от човек на човек, известно е, че вирусът SARS-CoV-2 заразява животински видове. Настоящите знания показват, че дивата природа не играе значителна роля в разпространението на SARS-CoV-2 при хората, но разпространението сред животинските популации може да повлияе на здравето на тези популации и може да улесни появата на нови варианти на вируса.

Въвеждането на SARS-CoV-2 в дивата природа може да доведе до създаване на животински резервоари. Например, съобщава се, че приблизително една трета от дивите белоопашати елени в Съединените американски щати са били заразени със SARS-CoV-2, първоначално чрез няколко събития на предаване от човек на елен. Линиите на SARS-CoV-2, открити при белоопашати елени, също

циркулират в близките човешки популации. Доказано е, че белоопашатите елени отделят вирус и го предават помежду си.

ФАО, ОІЕ и СЗО призовават всички страни да предприемат стъпки за намаляване на риска от предаване на SARS-CoV-2 между хора и диви животни с цел намаляване на риска от поява на варианти и за защита както на хората, така и на дивата природа. Призовават властите да приемат съответните разпоредби и да разпространяват публикуваните по-рано препоръки от ФАО, ОІЕ и СЗО до:

(1) хората, работещи в близък контакт с дивата природа или имат досег с диви животни, включително ловци и касапи; и

(2) обществеността.

Персоналът, работещ в близък контакт с дивата природа, трябва да бъде обучен за прилагане на мерки, които намаляват риска от

предаване между хора и между хора и животни, как да се предпазват и за предотвратяване на разпространението на COVID-19, както и относно употребата на лични предпазни средства (ЛПС) и добри хигиенни практики около животните, включително добри хигиенни практики за ловци и касапи.

Цялият материал може да прочетете на следния линк :

<https://bit.ly/3JPpc6U>

или като сканирате

QR кода:

ЗНАЧЕНИЕТО НА МОЛЕКУЛЯРНАТА ДИАГНОСТИКА ЗА ИНФЕКЦИОЗНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ. НОВИ РАЗРАБОТКИ В ДИАГНОСТИКАТА НА АНТИМИКРОБНАТА РЕЗИСТЕНТНОСТ

НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

Красимира Захариева

Център за оценка на риска по хранителната верига

Антимикробната резистентност (АМР) причинява около 700 000 смъртни случая годишно в световен мащаб и всяка страна е потенциално засегната. Ако не се обърне подходящо внимание, броят им може да нарасне до 10 милиона годишно до 2050 г. АМР възниква, когато бактериите и други микроорганизми се адаптират и станат по-малко податливи на медикаментозно лечение.

Докато много внимание е насочено към неправилната употреба на антимикробни средства, има все повече доказателства, че качеството на лекарствата е друг важен фактор. Лекарства с по-ниска доза от активната съставка могат да доведат до резистентност. Стратегиите, насочени към справяне с антимикробната резистентност, включват осигуряване на широк достъп до лекарства на достъпна цена, правилно управление на съществуващите антимикробни лечения, инвестиции в разработването на нови лечения. Качеството на лекарствата е в основата и на трите. Качествената медицина е от съществено значение за справяне с глобалната заплаха от АМР.

Разработване и актуализиране на стандарти за качество на лекарства, включително антималярийни и антимикробни средства, използвани за лечение на заболявания като туберкулоза, менингит и пневмония са основна цел за постигане.

Укрепване на системите за откриване и премахване на некачествени антимикробни средства от пазара и подпомагане на местните здравни системи да подобрят достъпа до качествени антимикробни лекарства също е едно от основните направления, в които трябва да се работи.

Повишаване на осведомеността и разбирането за качеството на лекарствата и правилната им употреба, нивата на АМР и

навременната диагностика са от решаващо значение за вземане на адекватни, навременни мерки и информирани политически решения. В условия с ограничени ресурси и широк спектър от възможни етиологични причинители, молекулярните технологии предлагат ефективно решение за диагностика на инфекциозни заболявания, тъй като те са гъвкави, бързи и високопроизводителни. Здравните системи, които редовно използват молекулярна диагностика, ще постигнат високи резултати, ще увеличат максимално ограничените експертни познания и бързо ще реагират на нови заплахи.

Златно правило за изграждане на лабораторен капацитет е изборът на техника, която е приложима и може да бъде поддържана. Въпреки своята полезност и прецизност молекулярната диагностика се считаше за „неприложима в рутинната диагностика“ в продължение на десетилетия, тъй като беше сметена за твърде податлива на замърсяване, скъпа и технически сложна, особено в страни с ниски доходи, където ресурсите са ограничени, уменията и знанията са недостатъчни и ресурсите и инфраструктурата не са актуални.

Традиционната клинична микробиология, основана на клетъчно-културално култивиране е трудоемка, времеемка и ресурсоемка. Някои патогени са лесно култивиреми за разлика от други. Клетъчно-културалните методи, които биват широко използвани в диагностиката, превенцията и контрола на инфекциите и при доказване на огнища на инфекции са допълнително ограничени от дългите периоди на изпитване и предизвикателствата, свързани с обезпечаване на качеството. Серологичните методи, макар и обикновено много по-бързи и по-прости, често не осигуряват ширината и

дълбочината на информацията, необходима за вземане на информирани и ефективни решения, понякога не са достатъчно специфични и не са достъпни за много патогени.

Повечето африкански държави например се сблъскват не само с ограничени ресурси, но и с голяма тежест и разнообразие от инфекциозни заболявания. Треската, най-честият симптом, водещ до посещаемост на здравно заведение в Нигерия, може да възникне от инфекция с > 200 различни патогени, включително маларийни плазмодии, *Salmonella enterica* и редица хеморагични вируси. Много от животозастрашаващите патогени не могат да бъдат надеждно открити и диагностицирани без скъпи допълнителни молекулярни методи. Тази комбинация от широк патогенен диапазон и ресурсни ограничения, които водят до много високоинфекциозни заболявания, подчертава необходимостта от ефективна молекулярна диагностика.

Предпочитанието към „прости“ основани на клетъчно култивиране метаанализи идва от съсредоточаването върху отделни заболявания и патогени и често разходите са компенсирани от научни проекти, освен това тези методи са изключително бавни и трудиемки, не дават пълна информация и не са

подходящи да задоволят широките нужди на здравната система. **Като предлагат по-голяма диагностична прецизност за широк спектър от патогени, използвайки малка консумативи, молекулярната диагностика е рентабилна, въпреки високите предварителни разходи, и достатъчно гъвкава, за да се валидира и настрои към нововъзникващи заплахи.** В държави с ограничени ресурси молекулярното оборудване обикновено е запазено за специални или само референтни тестове. Но по-широкото използване на молекулярните диагностични методи ще доведе до икономия на време, труд, по-висока производителност, по-точни и информативни резултати и навременно поставяне на диагноза и ефективна терапевтична схема.

Цялият материал може да прочетете на следния линк :

<https://bit.ly/3NOCvXI>

или като сканирате

QR кода:

ВЗРИВ ОТ ХРАНИТЕЛНО ЗАБОЛЯВАНЕ ПРИЧИНЕН ОТ *SALMONELLA ENTERITIDIS ST11*, СВЪРЗАН С КОНСУМАЦИЯ НА ЯЙЦА/ЯЙЧНИ ПРОДУКТИ НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

д-р Дора Петлова

Център за оценка на риска по хранителната верига

на 2021 г., и в страни различни от Испания и Франция, не може да бъде установен.

Това огнище от 2021 г., е микробиологично свързано с предходно трансгранично огнище, за което съобщава Нидерландия през 2019 г. Яйцата, консумирани от засегнатите хора тогава, са проследени до испанска ферма, но не е било възможно да се установи епидемиологична връзка с огнището от 2021 г. Това предполага

На 2 септември 2021 г., Франция съобщава за увеличаване на броя на заразените хора със *Salmonella Enteritidis ST11*. До 11 януари 2022 г., са докладвани общо 272 потвърдени случая в пет държави от Европейския съюз/Европейското икономическо пространство (ЕС/ЕИП) и Обединеното кралство (УК), както следва: Дания (n=3), Франция (n=216), Нидерландия (n=12), Норвегия (n=7), Испания (n=22) и Обединеното кралство (n=12), установени през 2021 г. Регистрирани са два смъртни случая при възрастни мъже. Двадесет и пет от засегнатите са били хоспитализирани. Шестдесет от болелите съобщават за консумация на яйца/яйчни продукти.

Някои от заразените лица във Франция през 2021 г., са посетили ресторанти, в които са сервирани яйца, разпространявани от общ доставчик - испански опаковъчен център А. Установено е, че яйцата са с произход от три испански ферми, като една от тях е положителна за огнищния щам. Пресните яйца от фермите свързани с взрива, са изтеглени и пренасочени за влагане в термично обработени яйчни продукти. През лятото на 2021 г., нито една друга държава не е получила яйца от същите ферми, чрез пакетиращия център А. Поради това, източникът на заразата за случаите в края

широко разпространение на огнищния щам, което би могло да засегне веригата за доставка на храни и/или по-ранни етапи в производствената верига. Възможно е да има множество различни източници на *S. Enteritidis ST11* и щамът на огнището да циркулира и в други ферми, в или извън Испания.

Рискът от нови заразявания, причинени от огнищния щам и заразените яйца, остава висок в ЕС/ЕИП. Поради това е важно да се насърчат междусекторните разследвания на заразяването във веригата за доставка на яйца в страните, в които е открит причинителят *S. Enteritidis ST11*.

Това е заключението от Бързата оценка за взрива, изготвена от Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) и Европейския център за профилактика и контрол на заболяванията (ECDC), по искане на Европейската комисия (публикувана на 08 февруари 2022 г.).

Цялият материал може да прочетете на следния линк :

<https://bit.ly/3KjGycw>

или като сканирате QR кода:

КАК ДА СЕ НАМАЛИ ОТРАВЯНЕТО НА ПЧЕЛИТЕ ОТ ПЕСТИЦИДИ НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

Д-р Ирена Богоева

Център за оценка на риска по хранителната верига

В своето проучване “How to reduce bee poisoning from pesticides”, авторите ни запознават с причините за отравяне на пчелите, като същевременно дават препоръки за това, как да се облекчи този проблем.

Причини за отравяне на пчелите

Според проучването, повечето отравяния на пчелите се случват, когато се прилагат инсектициди върху културите през периода на цъфтеж.

Други опасности, посочени от авторите са:

- Пренасяне на токсични пестициди върху съседни култури или плевели, които цъфтят.
- Замърсяване на цъфтящи междуредови (покривни) култури, когато се пръскат овощни градини.
- Прах от инсектициди се прилепва към пчелите, които се хранят и в крайна сметка се натрупва заедно с цветния прашец върху задните им крака.
- Пчелите пият или докосват замърсена вода върху листа или цветове.
- Пчелите събират замърсен полен или нектар.

Симптоми на отравяне на пчелите

Най-честият симптом на отравяне на пчелите е появата на прекомерен брой мъртви пчели пред кошерите, се казва в проучването. Друг често срещан симптом е липсата на хранещи се пчели. Авторите подчертават, че повечето пестициди могат да причинят агресивност при пчелите. В публикацията се посочва, че зашеметяване, парализа и необичайни дейности на пчелите обикновено се причиняват от хлорирани въглеродороди и органофосфорни инсектициди. Регургитация на стомашно съдържимия мед често се причинява от отравяне с фосфорорганични инсектициди.

Авторите посочват, че пчелите могат да изпълняват необичайни комуникационни танци върху хоризонталната дъска за кацане на входа на кошера, докато са под въздействието на отравяне с инсектициди. Дезорганизираните модели на поведение могат да доведат до липса на разпознаване на засегнатите пчели, идващи от полето, от пчелата пазач, се казва в изследването.

Много пчели, отровени от продукти за растителна защита (ПРЗ), съдържащи активните вещества карбарил или диелдрин са забавени и изглеждат сякаш са били охладени; на такива пчели са необходими 2 – 3 дни, за да умрат. Проучването изтъква, че пчеларите, които са наясно с отравянето с карбарил, умеят да разпознават отровените пчели, които се движат пред кошера, но са неспособни да летят. Мъртвото пило в или пред кошера е типично за карбарил, микрокапсулиран метил паратион, или отравяне с арсен, считат авторите.

Когато няма достатъчно пчели в кошера, оставени да покриват рамките на пилото или да се грижат за пилото, ларвите умират от изсъхване или глад. В остри случаи, няколко пчели в кошера оцеляват, или цялото семейство може да умре, се казва в проучването.

Когато пчела работничка се връща в кошера с товар от замърсен полен или нектар, това може да причини екстремна възбуда и смърт на редица пчели. В изследването се твърди, че няколко такива внасяния могат сериозно да нарушат и повредят колонията.

Авторите посочват, че пчелата майка може да бъде засегната, по-специално от бавнодействащи вещества, като арсенови, карбарил и микрокапсулиран метил паратион, които могат да бъдат внесени в кошера чрез полена. Пчелите майки може да се държат необичайно: например да положат яйцата на грешно място. Силно отслабените колонии или

такива без пчела-майка, няма да преживеят следващата зима, се подчертава в изследването. Оставането на семействата без пчела майка е свързано с използването на голямо разнообразие от инсектициди, включително арсениди, метил паратион, карбарил и паратион. Обикновено тежкото отравяне с карбарил или метил паратион оставя поне половината от колониите без пчела майка в рамките на 30 дни, считат авторите.

Материалът може да прочетете на следния линк :

<https://bit.ly/3x8Be7V>

или като сканирате

QR кода:

ПЕСТИЦИДИ В ПИТЕЙНАТА ВОДА – КАК ANSES ДОПРИНАСЯ ЗА ОПАЗВАНЕ ЗДРАВЕТО НА КОНСУМАТОРА

НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

Д-р Ирена Богоева

Център за оценка на риска по хранителната верига

Тъй като се разпръскват в околната среда, пестицидите могат да се трансформират в едно или повече други съединения, наречени "метаболити". Следователно активните вещества на пестицидите и техните метаболити могат да замърсят водните ресурси и да попаднат в питейната вода. ANSES (Френската агенция за храни, околна среда, здраве и безопасност) подкрепя властите при управлението на ситуации, при които регулаторните граници са надвишени, за да се гарантира здравето на консуматорите. Агенцията също така е разработила метод за идентифициране на метаболити на пестициди, които заслужават приоритетно внимание по отношение на здравните проблеми, свързани с консумацията на питейна вода.

Как пестицидните остатъци могат да замърсят питейната вода?

Терминът „пестициди“, използван в законодателството за питейна вода, обхваща голямо разнообразие от продукти за прилагане в растителната защита или за контрол на вредителите (определени биоцидни продукти) или паразити (ветеринарни или човешки противопаразитни лекарства). Как се регулират остатъците от пестициди в питейната вода?

Наличието на пестициди в питейната вода се регулира от Европейска Директива, транспонирана във френското законодателство, което включва постоянен мониторинг на качеството на питейната вода. Тази Директива определя граници за качество на пестицидите и техните съответни метаболити (дадени са обяснения в последния параграф на статията): 0,1 µg/L за отделно вещество (с изключение на по-опасните съединения алдрин, диелдрин, хептахлор и хептахлор епоксид, за които е определена границата за качество на 0,03 µg/L) и 0,5 µg/L за сумата от тези съединения.

По време на мониторинга на качеството, осъществяван от Регионалните здравни

агенции, остатъци от пестициди или метаболити понякога се откриват над качествения лимит. При превишаване на лимита, разпоредбите предвиждат мерки за управление от местните здравни власти (взаимно свързване, разреждане, засилено третиране преди разпространение, по-голяма защита на ресурсите и т.н.), за да се възстанови съответствието на водата с лимита за качество във времевите рамки, предвидени от наредбите.

Тъй като регулаторната стойност от 0,1 µg/L не се основава на токсикологичен анализ или епидемиологични проучвания, тя не може да се използва за оценка на риска за здравето, ако бъде превишена. Ако тази граница е надвишена, се установяват максимални здравни стойности или VMAX и се предлагат като част от работата по колективна експертна оценка, извършвана от ANSES за всеки отделен случай, по искане на Генерална дирекция по здравеопазване. Тези максимални здравни стойности гарантират здравето на консуматора, дори когато лимитите са превишени. Позоваването на тези VMAX е предназначено да се използва само за ограничен период от време, през който трябва да бъдат приложени коригиращи действия като подобряване на качеството на водата от ресурса, въвеждане на третиране на питейната вода или смесване на вода чрез свързващи мрежи и др., за да се възстанови съответствието с качествения лимит.

За разлика от ограниченията за качество за други химикали, които обикновено се определят въз основа на здравни съображения, изборът на европейски стандарти по отношение на пестицидите се основава на ALARA позицията, т.е. "As Low As Reasonably Achievable" (Толкова ниско, колкото е разумно постижимо) за да се опазят водните ресурси. Съдържанието на пестициди беше определено на 0,1 µg/L, на базата на прага на откриване по това време. На национално ниво, Генерална дирекция по здравеопазване е отговорна за изготвянето на годишни доклади за качеството

на водата за „пестициди и метаболити“.

Как са определени максималните здравни стойности за пестициди и метаболити в питейна вода?

От 2007 г. Агенцията редовно се консултира от Генералната дирекция по здравеопазване, относно установяване на стойности въз основа на здравни критерии, които да се използват в рамка за освобождаване: максимални здравни стойности или VMAX в питейна вода. Като се има предвид нарастващия брой на изследваните съединения, търсенето за установяване на стойности на VMAX нараства с времето.

Методът за установяване на стойности на VMAX, въведен в Агенцията през 2007 г., беше актуализиран в становището от 2019 г., като се използват най-новите налични национални данни, като проучването INCA 3. От 2007 г. са определени VMAX за около 200 съединения, от които около 20 са оценени повторно. Тези максимални здравни стойности могат да бъдат преразгледани в светлината на напредъка в научните познания, по-специално след актуализиране на референтните стойности за токсичност (TRVs). При липса на TRV, ANSES може да не е в състояние да предостави VMAX. В такъв случай е необходимо управляващите да

предприемат мерки, като например прилагане на ограничения върху използването на вода, за да се възстанови ситуацията към нормалното, толкова бързо, колкото е възможно.

Цялият материал може да прочетете на следния линк :

<https://bit.ly/3J3jRsh>

или като сканирате

QR кода:

ВИТАМИНИТЕ КАТО ХРАНИТЕЛНА ДОБАВКА ПРОУЧВАНЕ НА ГЕРМАНСКИЯ ФЕДЕРАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

инж. Светлана Савова

Център за оценка на риска по хранителната верига

Пазарът на витамини под формата на хранителни добавки расте стабилно. Скорошно представително проучване на Германския федерален институт за оценка на риска (VfR) показва, че една трета от населението приема витамини чрез хранителни добавки

растения. Само около една четвърт от анкетираните смятат хранителните добавки за важен източник на витаминен прием.

Въпреки това около една трета от анкетираните заявяват, че приемат витамини чрез хранителни добавки поне веднъж седмично. Всеки шести ги приема дори ежедневно –

поне веднъж седмично, а всеки шести човек дори ежедневно. Въпреки това, с балансирана и разнообразна диета тялото получава почти всички витамини в достатъчни количества. „Хранителните добавки са ненужни за повечето хора“, казва президентът на VfR професор д-р Андреас Хенсел. "Тези, които приемат високи дози витамини без действителна нужда, поемат риск от предозирание и нежелани последици за здравето."

Почти всички участници (93 процента) смятат витамините за жизненоважни за човешкия живот. Всъщност витамините са незаменими за повечето телесни функции – например те укрепват имунната ни система и благоприятстват развитието на клетките, костите и зъбите. Тъй като тялото не може да ги произвежда или в някои случаи само в недостатъчни количества, те трябва да се приемат с храна. Около половината от анкетираните заявяват, че често съзнателно обръщат внимание на адекватния прием на витамини. Плодовете и зеленчуците се считат за най-важните източници на витамини от почти всички храни, следвани от рибата и бобовите

особено витамин D, следван от витамин B12, витамин C и мултивитаминови препарати. Най-често участниците спонтанно споменават компенсирането на дефицит като потенциална полза за здравето. Въпреки това: От научна гледна точка, при здрави хора, които се хранят балансирано и разнообразно, недостатъчният прием на витамини и произтичащият от това дефицит са много редки.

С наръчникът можете да се запознаете на следния линк :

<https://bit.ly/37o4UmE>

или като сканирате

QR кода:

ОБОБЩЕН ДОКЛАД ЗА ЕС ОТНОСНО АНТИМИКРОБНАТА РЕЗИСТЕНТНОСТ

На 29 март 2022 г. е публикуван **Обобщен доклад за ЕС относно антимикробната резистентност при зоонозни и индикаторни бактерии от хора, животни и в храни за периода 2019 – 2020 г.**

Според публикувания днес от Европейския център за превенция и контрол на заболяванията (ECDC) и Европейския орган за безопасност на храните (EFSA) доклад, антимикробната резистентност (AMP) на бактериите *Salmonella* и *Campylobacter* все още е висока.

Кампилобактериозата е най-често срещаната зооноза в ЕС през 2020 г. и най-често съобщаваната причина за хранителни заболявания. Изолираните от хора и домашни птици *Campylobacter* продължават да показват много висока резистентност към ципрофлоксацин – антибиотик, който обикновено се използва за лечение на бактериални инфекции при хората. При *Salmonella Enteritidis*, най-често срещаният тип салмонела при хората, е наблюдавана нарастваща тенденция на резистентността към клас антибиотици хинолони/флуорохинолони. От друга страна, в повече от половината държави членки на ЕС се наблюдава статистически значима тенденция на намаляване на разпространението на *E. coli*, произвеждаща разширен спектър на β -лактамаза (ESBL), при животни отглеждани за храна. Това е изключително важно, тъй като конкретни щамове на ESBL-продуциращи *E. coli* са

отговорни за сериозни инфекции при хората.

На посочения линк имате достъп до разработена от EFSA интерактивна платформа, актуализирана с данните за AMP за 2019 и 2020 г.:

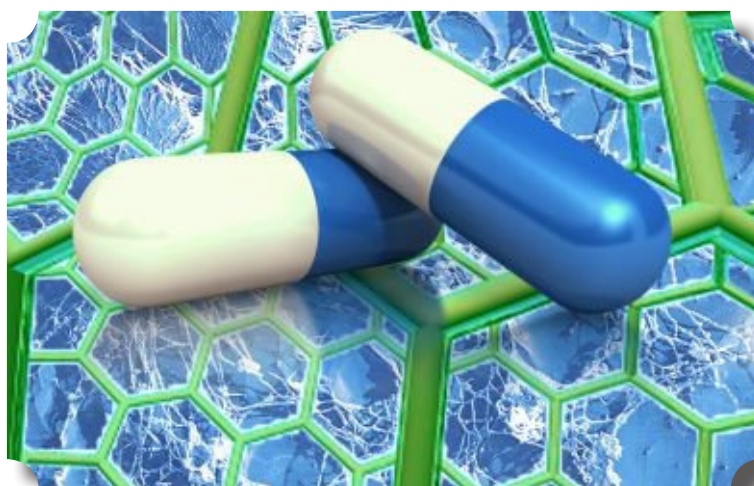
<https://multimedia.efsa.europa.eu/dataviz-2020/index.htm>

Новината, свързана с публикуването на доклада, касаещ AMP, е достъпна на електронен адрес:

<https://www.efsa.europa.eu/en/news/salmonella-and-campylobacter-continue-show-high-levels-antibiotic-resistance>

С пълния текст на доклада може да се запознаете на следния линк:

<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7209>

СТИПЕНДИАНТСКАТА ПРОГРАМА НА ЕОБХ – EU-FORA 2.0

Стипендиантската програма на ЕОБХ – EU-FORA 2.0 (European Food Risk Assessment Fellowship Programme) има нов краен срок за кандидатстване: 16 май 2022 г.

От ЕОБХ учтиво призовават да се възползвате от тази нова възможност да се включите – Вие, Ваши колеги или организациите, в които работите.

Текущата покана е за кандидатстване като стипендиант или като обучаваща организация. Само организациите по чл. 36 (Регламент (ЕО) № 178/2002) имат право да кандидатстват като обучаваща организация.

Цялата налична информация относно поканата, видеозапис от разяснителна информационна сесия, проведена през м. декември 2021 г., а също и често срещани „въпроси и отговори“ можете да намерите на адрес:

<https://www.efsa.europa.eu/en/art36grants/article36/gpefsaenco202101-selection-hosting-sites-and-fellows-efsas-european-food-risk>

Непрекъснато актуализиращ се списък с координати на организации, които вече са подали своите заявления като hosting sites

(домакини), заедно с кратки резюмета на обучителните програми, можете да намерите на следния адрес:

<https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2022-02/GP.EFSA.ENCO.2021.01-Requests-for-partners.xlsx>

Стипендиантската програма EU-FORA 2.0 е ключова инициатива на EFSA, която има за цел изграждане на капацитет в ЕС за провеждане на научна оценка на риска и е насочена към млади учени и кандидати, в ранните етапи на тяхната кариера от страни от ЕС и ЕАСТ (Европейската асоциация за свободна търговия), като дава възможност да разширят своите знания и практически опит в областта на оценката на риска в сферата на безопасността на храните.

Въпроси от всякакво естество относно програмата и стъпките за кандидатстване, можете да отправите на

EFSAFocalpoint@mzh.government.bg

EU-FORA 2.0
Стипендиантска програма
на Европейския орган по
безопасност на храните

The European Food
Risk Assessment
Fellowship Programme

Trusted science for safe food

„ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПОДХОДИ ЗА *IN VITRO* ТЕСТВАНЕ НА ТОКСИЧНОСТ НА НОВИ ПРОТЕИНИ В КОНТЕКСТА НА ОЦЕНКАТА НА РИСКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ХРАНИТЕ И ФУРАЖИТЕ“

На 22.03.2022 на уебсайта на ЕОБХ бе публикувана покана за участие в обществена поръчка номер ОС/EFSA/NIF/2022/01 – **„Идентифициране на подходи за *in vitro* тестване на токсичност на нови протеини в контекста на оценката на риска по отношение на храните и фуражите“.**

Целта на ЕОБХ при възлагане на тази обществена поръчка е да бъдат идентифицирани стратегии за изпитване на токсичността в *in vitro* условия на нови протеини, за да подпомогне оценката на тяхната токсичност в контекста на оценката на риска при храни и фуражи.

Максималният бюджет, който е заложен при изпълнение на договор с 18-месечна продължителност, е 250 000 евро.

Крайният срок за подаване на оферти е 04.05.2022 г.

Допълнителна информация можете да бъде намерена на следния линк:

<https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=10487>.

Печатни издания на Център за оценка на риска по хранителната верига и Български контактен център:

- √ “Актуална информация от EFSA” 2/2021
- √ “Актуална информация от EFSA” 1/2021
- √ “Актуална информация от EFSA” 1/2020
- √ “Актуална информация от EFSA” 1/2019
- √ “Актуална информация от EFSA” 2/2019
- √ “Тенденции и източници на зоонози, зоонозни агенти и хранителни взривове в ес през 2017 г. Зоонозите остават на стабилни нива’.
- √ Научен доклад на европейския орган по безопасност на храните (EFSA) и европейския център за превенция и контрол на заболяванията (ECDC).
- √ “Анализ на тенденциите и източниците на зоонозни заболявания, зоонозни агенти и хранителни взривове през 2016 г. - Научен доклад на EFSA И ECDC
- √ Втори съвместен доклад на ECDC, EFSA и ЕМА за интегриран анализ на употребата на антимикробни средства и появата на антимикробна резистентност в бактерии от хора и продуктивни животни
- √ Разпространение, биологични и епизоотологични особености на високопатогенната инфлуенца по птиците от субтип H5N8 в Европа и България през 2016/2017г.
- √ Вредители при иглолистните видове от семейство борови (PINACEAE) в България

Всички печатни издания може да прочете on-line на следната страница:

<https://bit.ly/3uWDMvc>

Други информации в областта на оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

